

Oponentský posudek na disertační práci Mgr. Ivety Jonášové: „Ženský orgasmus“ předložené k obhajobě v oboru klinické psychologie na katedře psychologie Filozofické fakulty UK v Praze.

Autorka předložila k obhajobě práci o 184 stranách vlastního slovensky psaného textu, navíc bohatý soupis citované literatury (kolem 300 citací) a v přílohách jsou jednak použité dotazníky a také významné korelace z podskupiny žen, které vyplnily všechny otázky. Formálně je práce bez výrazných nedostatků, je správně členěná do kapitol. Překlepy a formální nedostatky jsou výjimečné (například na straně 25 je hyperprolaktinémie). Práce je doplněna slovenským a anglickým výstižným souhrnem.

Namátkově se objevují drobné chyby i v citacích, například zkomolené jméno Padma-Nathana a neodpovídá stránková citace v souhrnu a pod čarou u Leakyho).

Kapitola teoretická část tvoří mírně nadpoloviční podíl a je kvalitním přehledem literatury, který zahrnuje antropologické, anatomické a fyziologické poznatky o fázích sexuální reaktivity a především orgasmu včetně vlivů hormonálních, gravidity. V psychologické části je rozveden koncept fantazií a jejich vlivu na sexuální prožívání, masturbaci a nočních orgasmů. Není blíže specifikováno, zda autorka považuje výskyt denních erotických fantazií za korelát nočních (tedy volně nekontrolovaných) erotických snů. Naopak se autorka zdárně vyrovnává s polemikami o G-bodech a kvalitách vaginálního a klitoridálního orgasmu. Údaj o 10 cm velikosti klitoris (str.12) lze zřejmě považovat za překlep. V kapitole o masturbaci bych předpokládal zamýšlení autorky nad tím, zda negativní korelace vzdělání a masturbace spíše odráží skutečnost (a tedy větší experimentování vzdělanějších žen) či spíše jen sebe prezentaci a postoj k sexualitě obecně. Přehledně a dostatečně jsou rovněž citovány terapeutické možnosti (zatím dosti omezené, i když výzkum i v tomto směru několik šancí nabízí).

Vlastní výzkumná část zahrnuje vyhodnocení několika adaptovaných dotazníků v náhodném souboru 283 žen. Metodika je jasně popsána. Inovativní je snaha o vytvoření orgastického kvocientu, na základě autorkou vytvořeného dotazníku při použití otázek z jiných zdrojů. Způsob jeho konstrukce a vyhodnocování mi není z předloženého materiálu zcela zřejmý (což může být i chybou recenzenta) a bylo by zajímavé ho v přednesené verzi jednodušeji a blíže objasnit. Práce potvrdila značnou různorodost ženského orgasmu, i přetrvávání některých mýtů (například třetina žen nikdy nepředstírala orgasmus, pokud ovlivňuje orgasmus velikost penisu tak spíše jeho průměr než jeho délka, tzv. G-bod bylo schopno identifikovat asi dvě pětiny žen). Přispěl i k tradičním sporům, zda je kvalita klitorálního orgasmu plnohodnotná v porovnání s vaginálním. Prokázala i výraznou variabilitu erotických snů a fantazií. Nutno říci, že soubor zahrnuje především mladší, vzdělanější ženy s relativně funkční sexualitou. Nejčastější sexuální dysfunkcí je v souboru právě anorgasmie, a nikoli snížení sexuálního zájmu. Zajímavé je zjištění o zlepšování kvality orgasmu u většiny ženy s narůstající dobou sexuálních zkušeností. U otázky na mnohočetný orgasmus se z její formulace nejeví jednoznačně, zda respondentky nemohly odpovídat i na sekvenční orgasmus, ale autorka se s tímto problémem vyrovnává v diskusi.

Ke zpřehlednění práce by přispělo uvedení v textu jednotlivých položek, kde bylo možné na jednu otázku více odpovědí.

Práce nepochybně je kvalitní, autorka prokázala nejen dobrou schopnost zpracovat téma teoreticky, ale i ve vlastní výzkumné části prokázala inovativní přístup.

V závěru nacházíme užitečné shrnutí nejdůležitějších zjištění, což přispívá k přehlednosti práce.

Autorka prokázala schopnost samostatné odborné práce. Doporučuji, aby měla možnost svou práci obhájit.

Kromě zmíněného dotazu na bližší vysvětlení vyhodnocování orgastického kvocientu bych ještě uvítal názor autorky, zda se domnívá, že u žen existují podstatné rozdíly mezi erotickými sny a erotickými fantaziemi v bdělém stavu. Dále pak

V Praze 14.5.2009

MUDr. Ivo Procházka, CSc.
Sexuologický ústav 1.LF UK a VFN
Praha

